

Pozorování bakteriálních endospor **a negativní barvení**

Cíl:

Nativní preparát – tvar, velikost a umístění endospor
(fázový kontrast)

Negativně barvený preparát – pozorování a měření skutečné
velikosti buňky, tvaru, tvorby řetízků (program LUCIA G)
Barvení pouzder – Kongo červeň, metylenová modř

Kultury k pozorování:

Bacillus megaterium CCM 2007

Bacillus sphaericus CCM 1615

Paenibacillus polymyxa CCM 1459

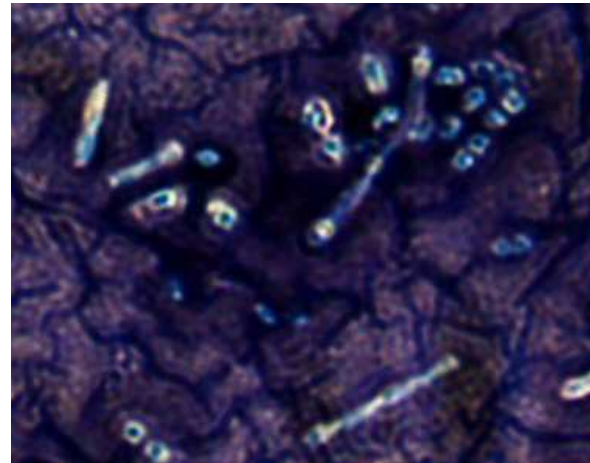
Bacillus cereus CCM 2010

Bacillus thuringiensis CCM 19

Negativní barvení

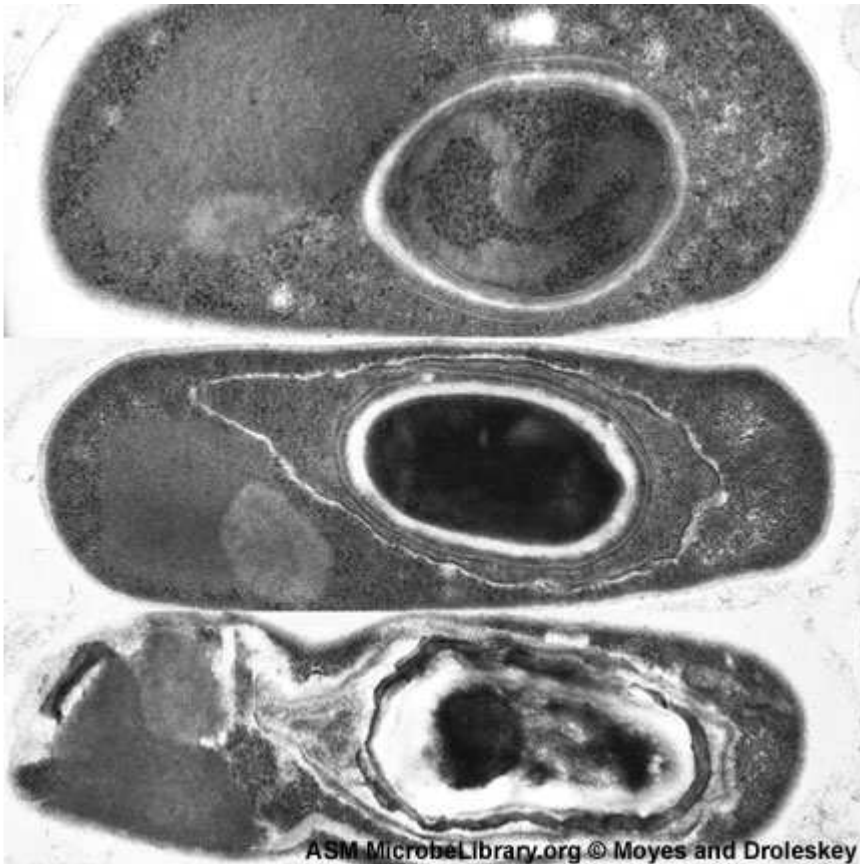
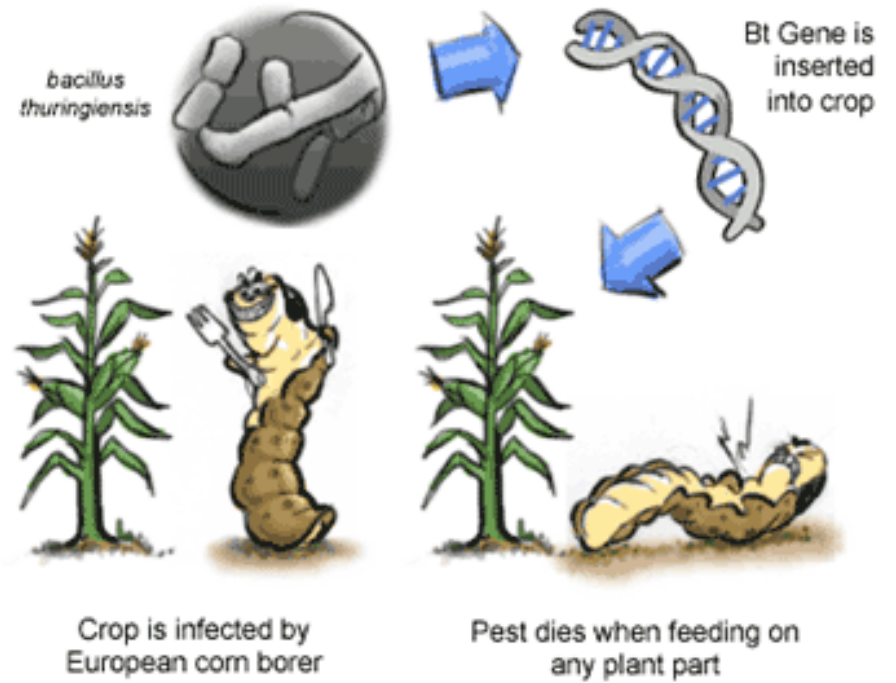
- Obarvení pozadí, buňky nezbarvené, obrys v obarveném pozadí → stanovení pouzder, slizů, velikost buňky

- *Nigrosinem*
Azotobacter vinelandii CCM 289

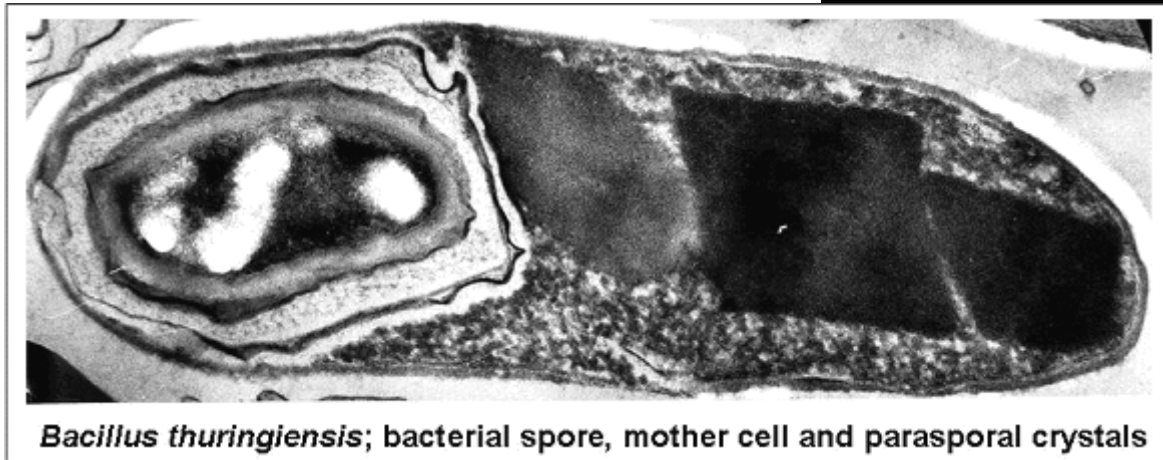
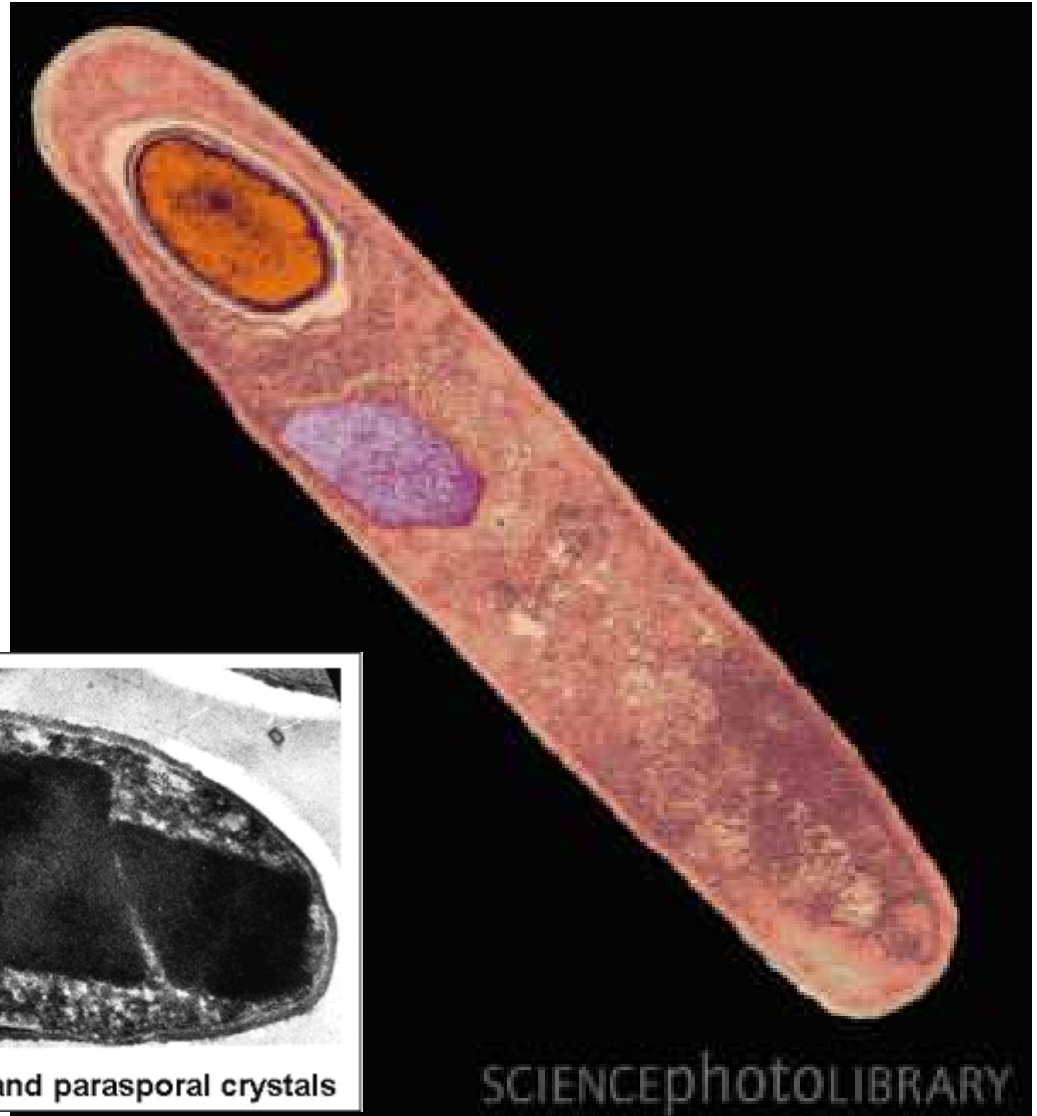

- Pouzder a kapsulí
zahřívání v karbolfuchsinu a dobarvení nigrosinem
- **pouzdro** – polysacharidy; hlavně u klinických izolátů, chrání před vysycháním a nepříznivými faktory, látková výměna s vnějším prostředím, maskování antigenu, větší odolnost, faktor virulence

B. thuringiensis

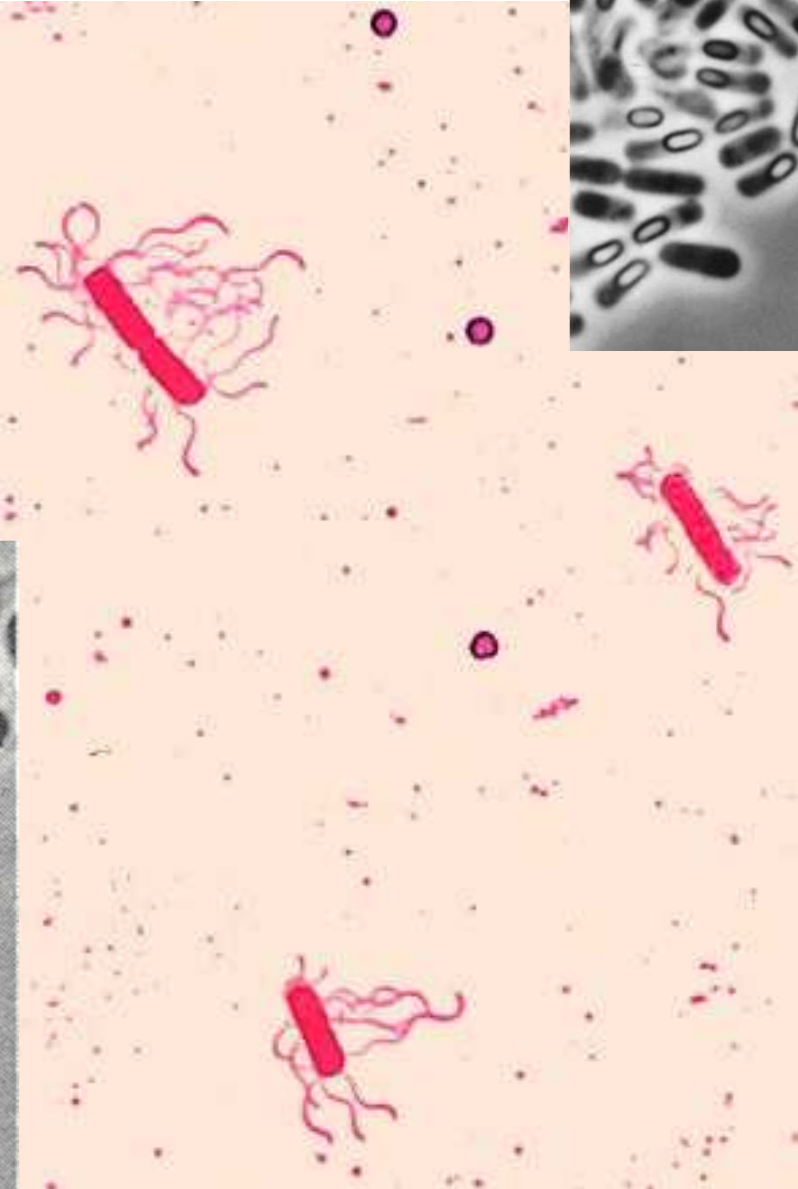
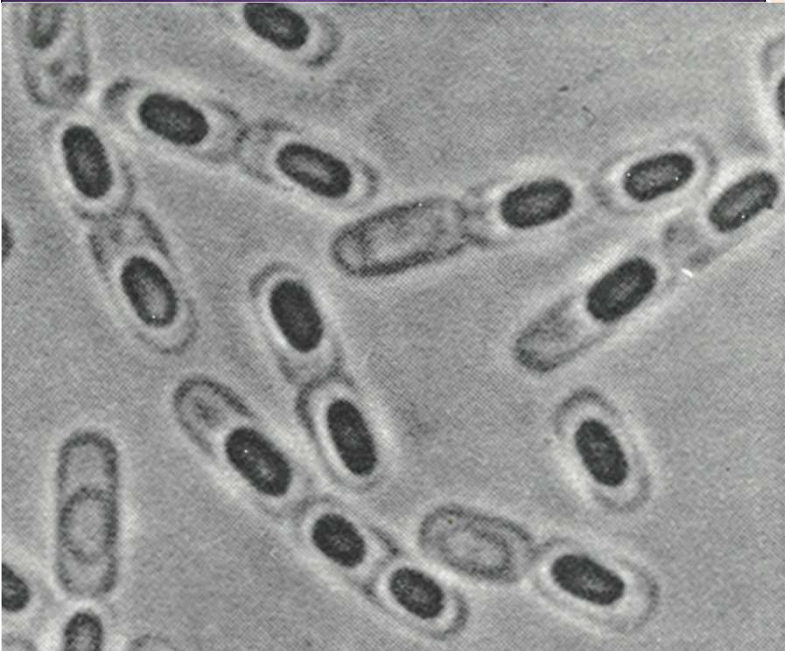
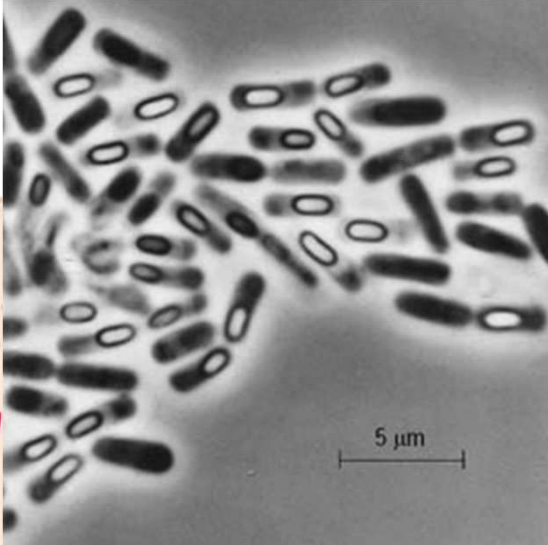
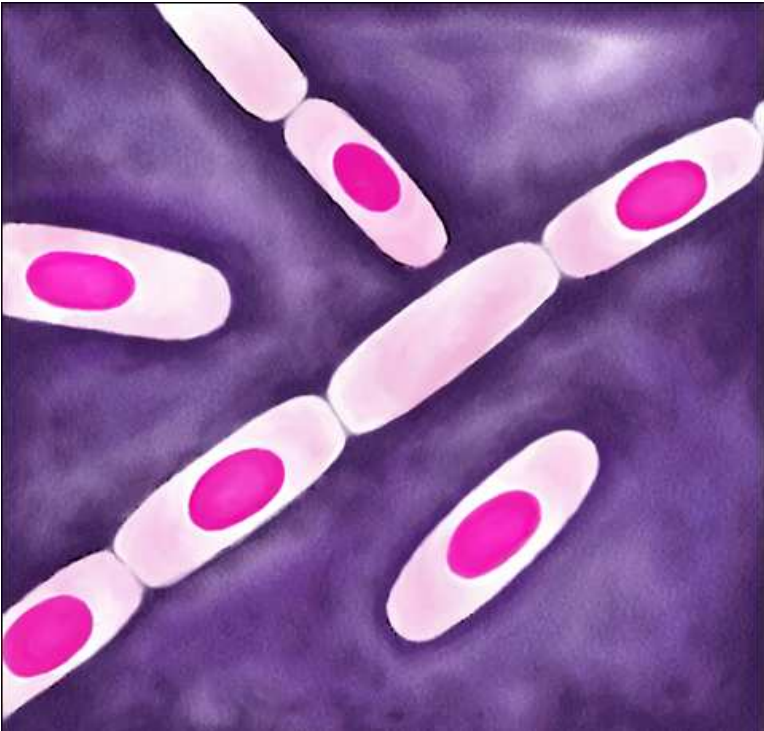
B. thuringiensis

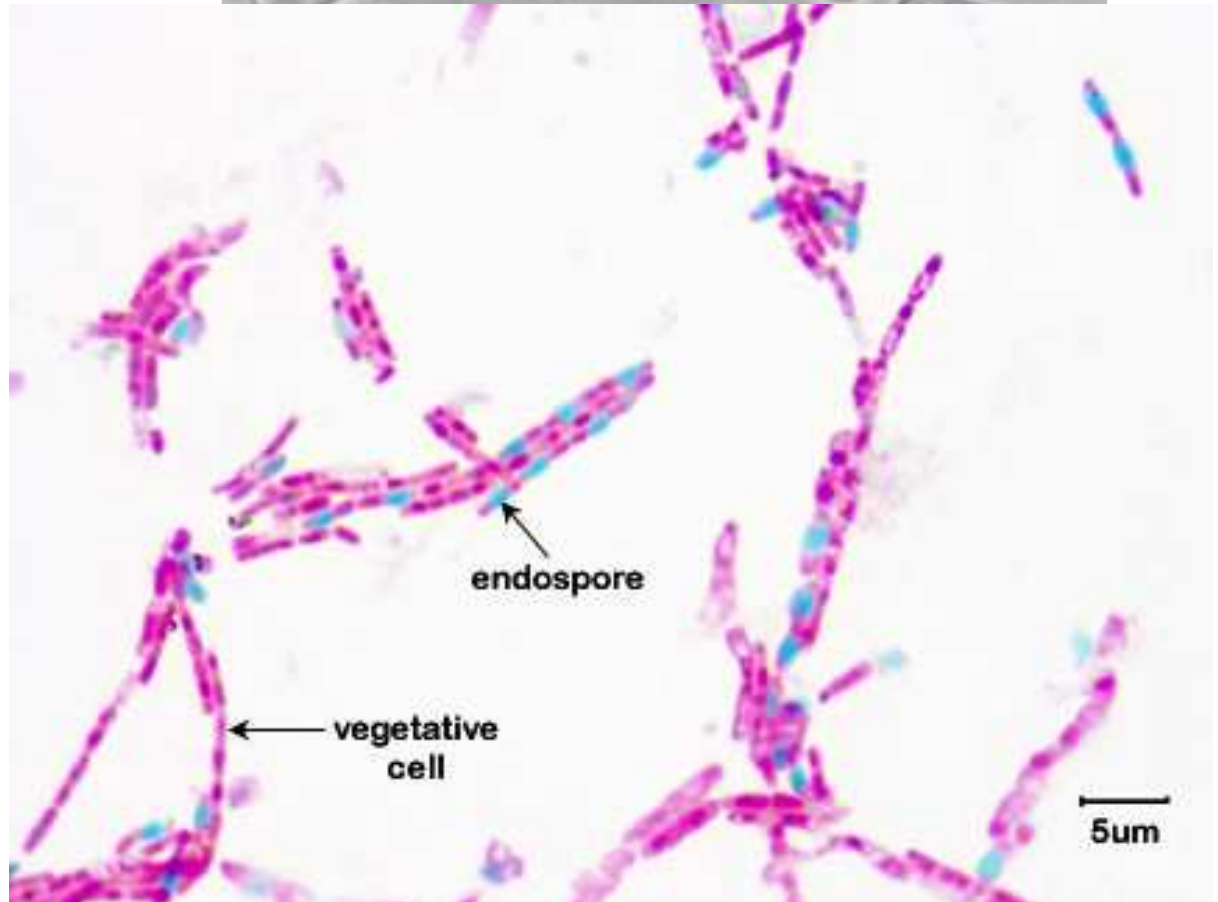
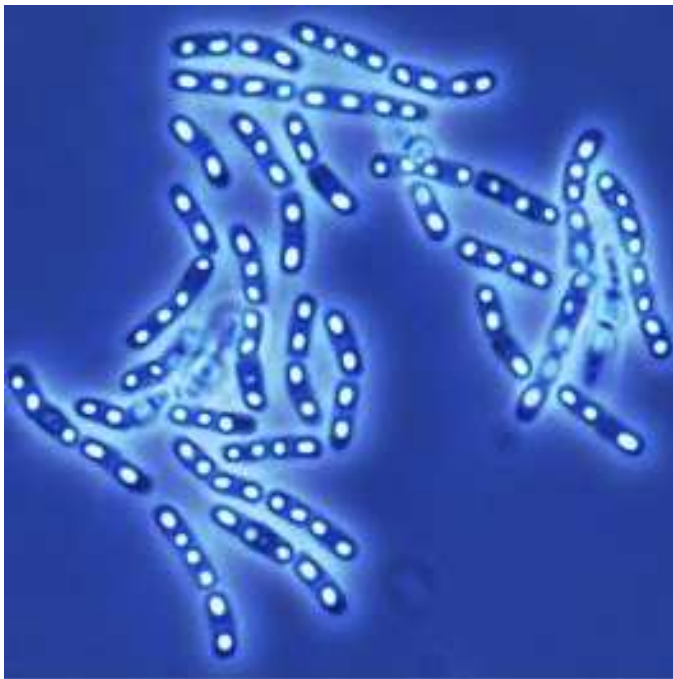
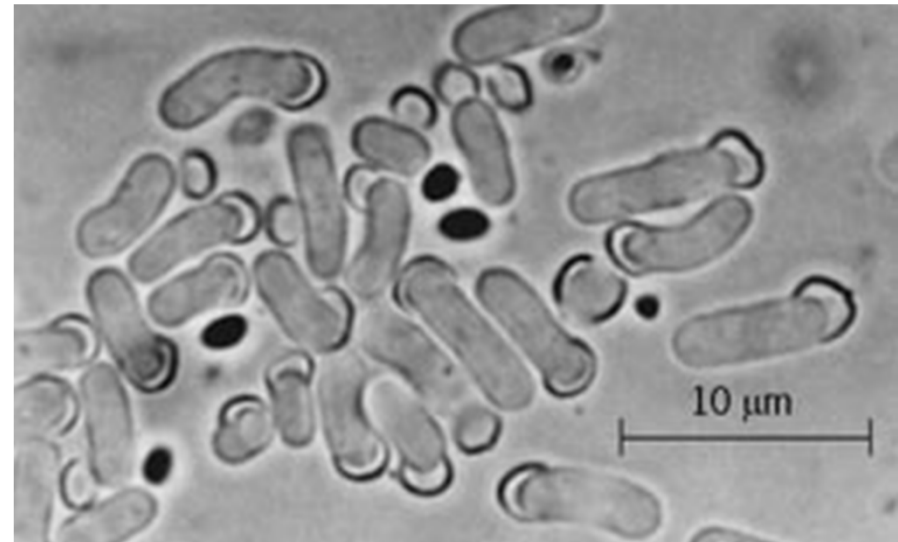
Bacillus thuringiensis; bacterial spore, mother cell and parasporal crystals

SCIENCEPHOTOLIBRARY

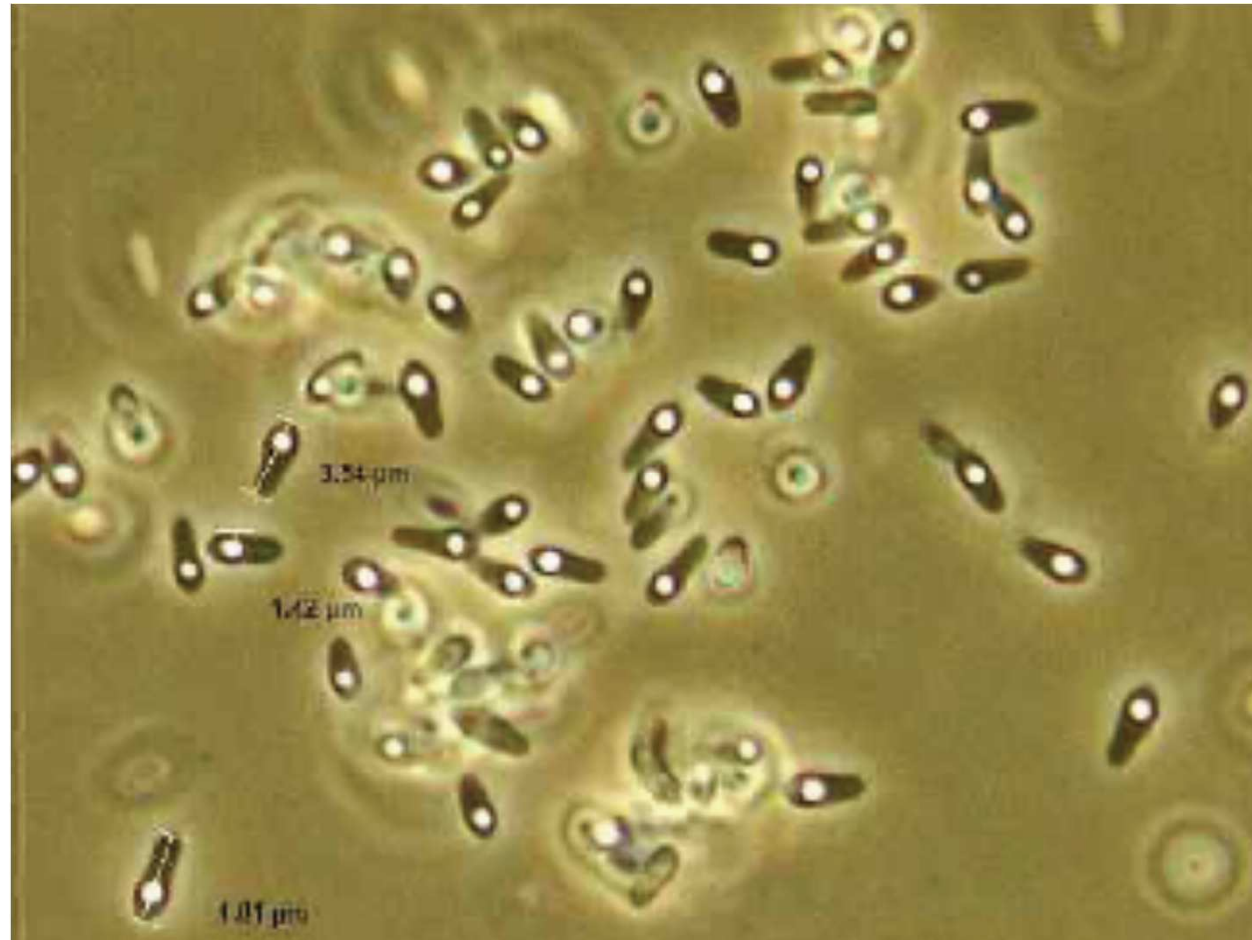
B. cereus

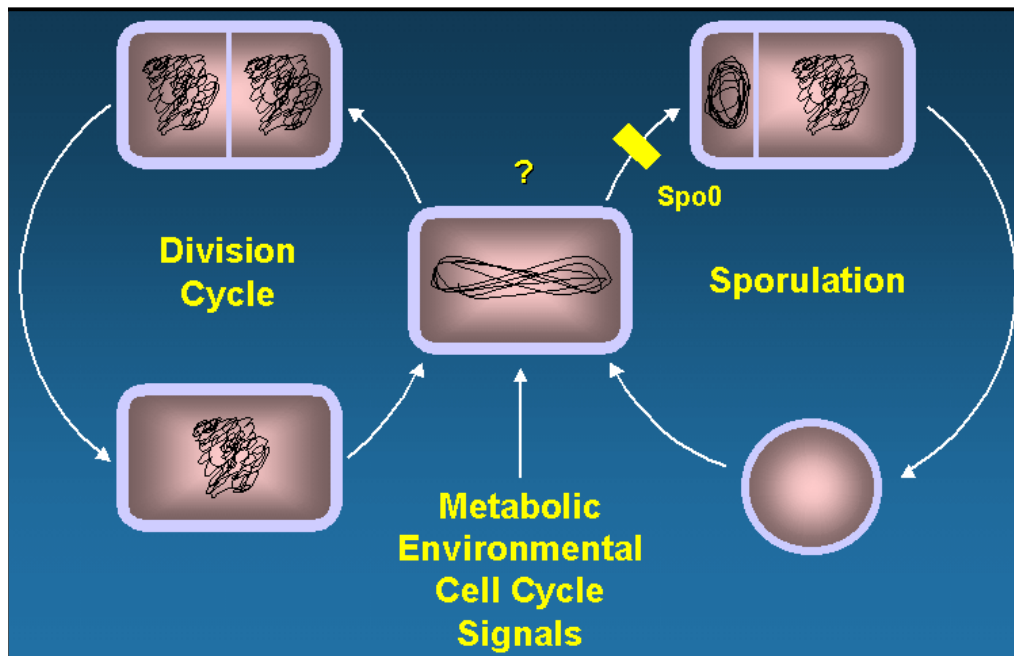
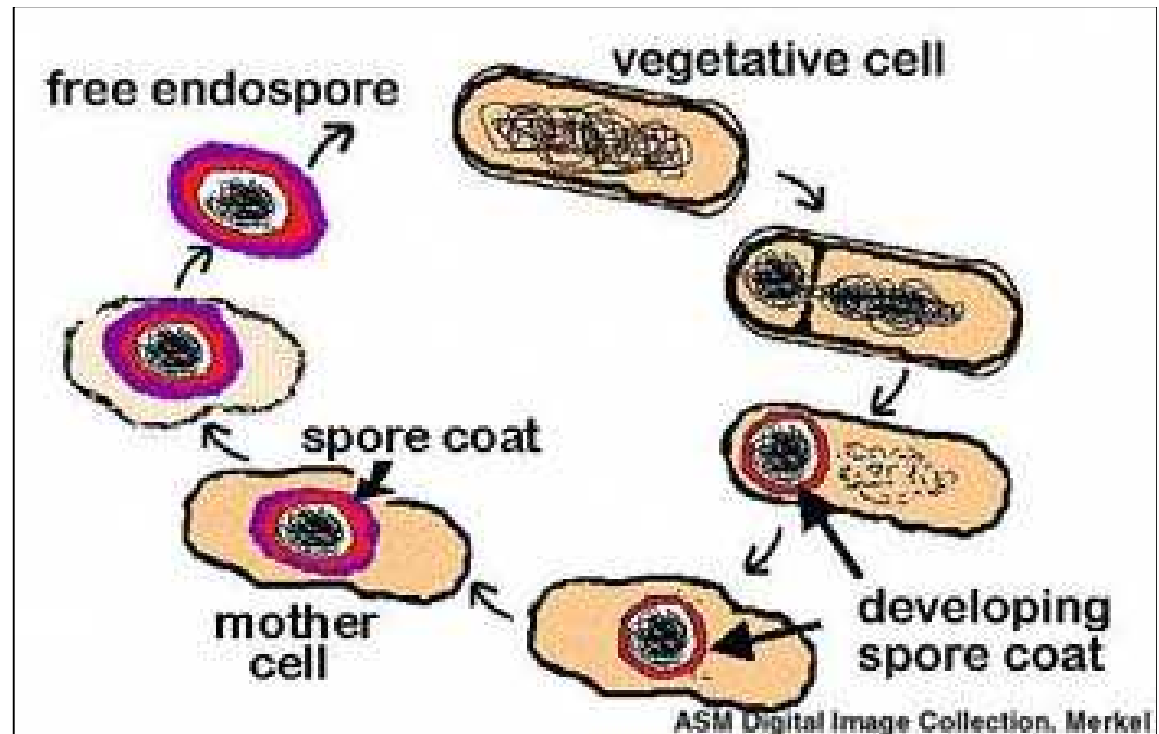
B. megaterium

B. sphaericus

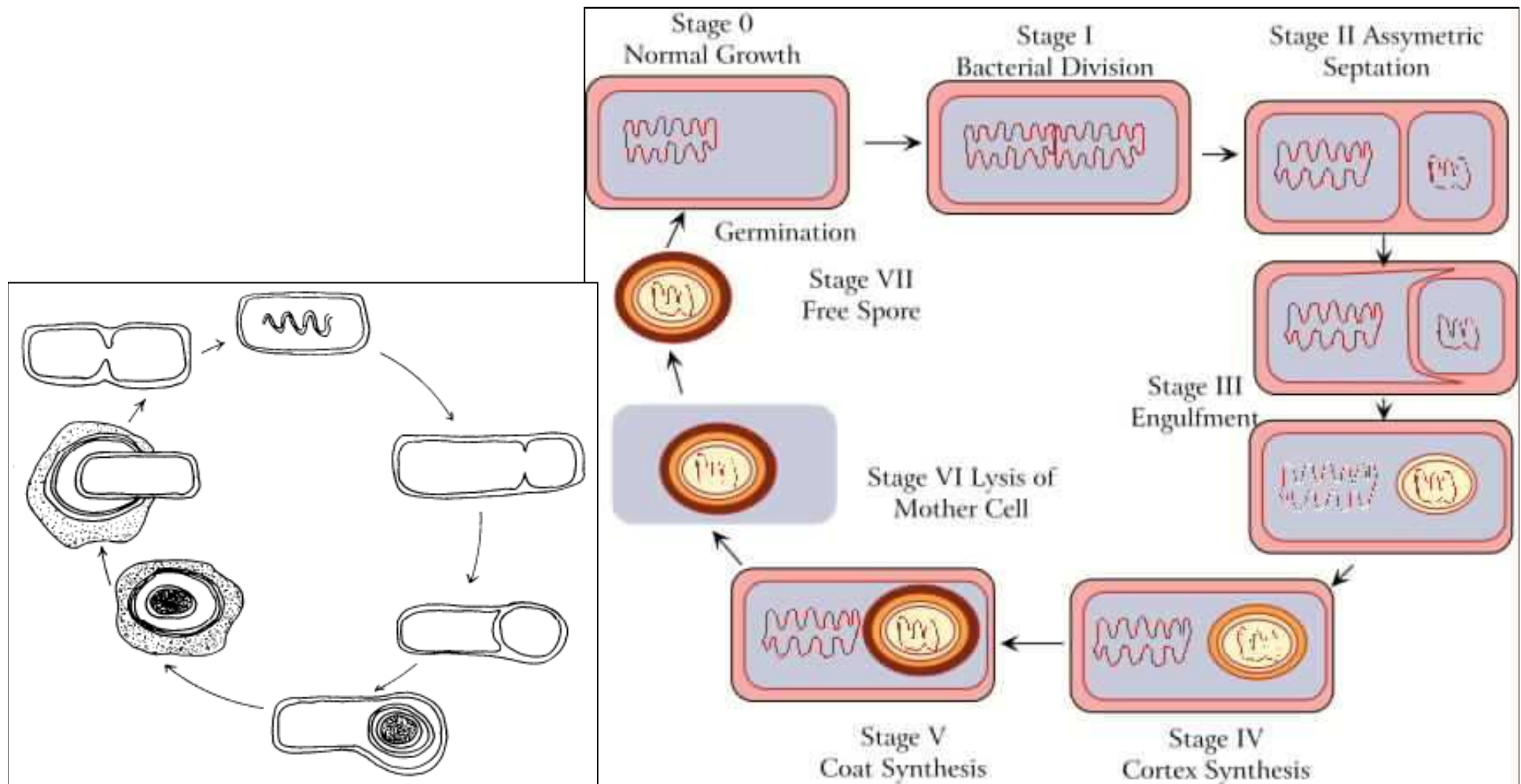
- Růstové cykly
- Asymetrické
x binární dělení

buněčné formy:
vegetativní buňka
spora
cysta

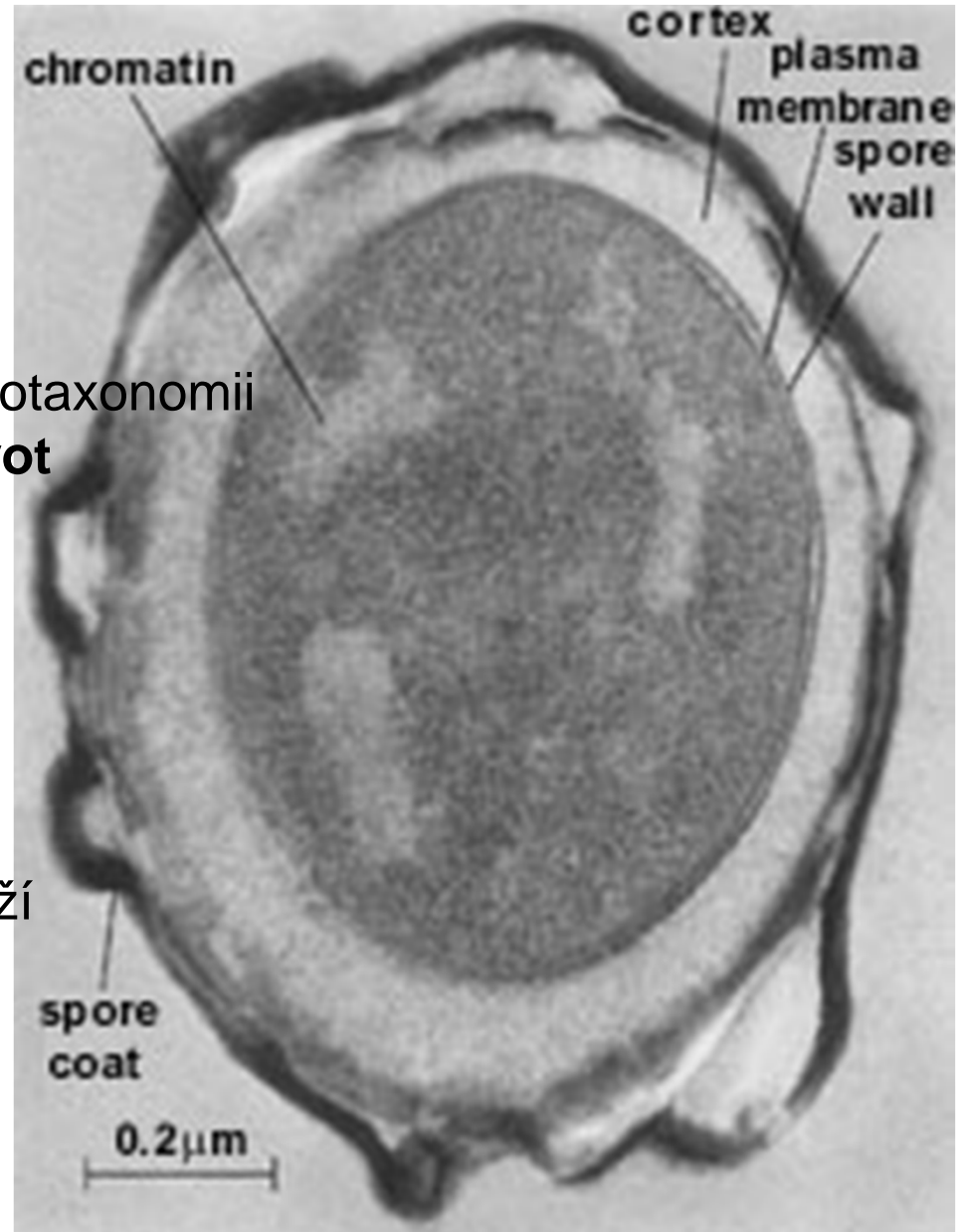
- Sporulace **NENÍ** odpověď na nepříznivé podmínky, ale přípravou na ně!!!!
- sporulují převážně G+ rody

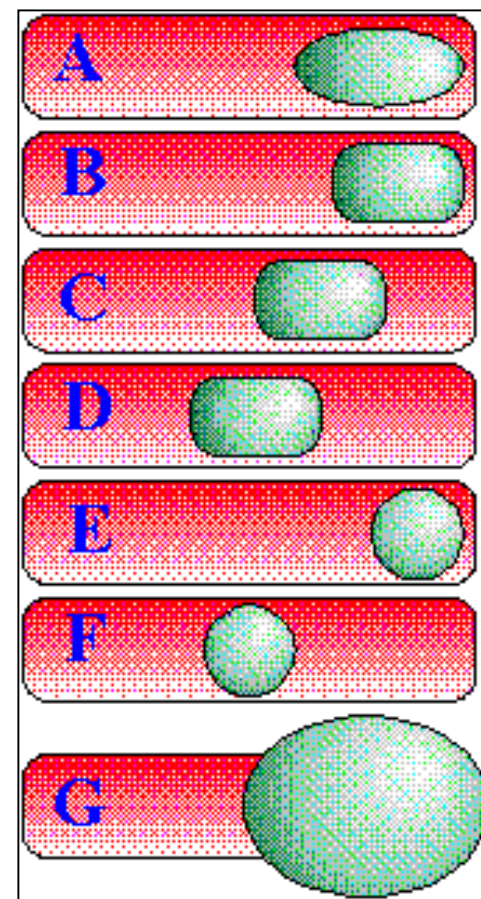
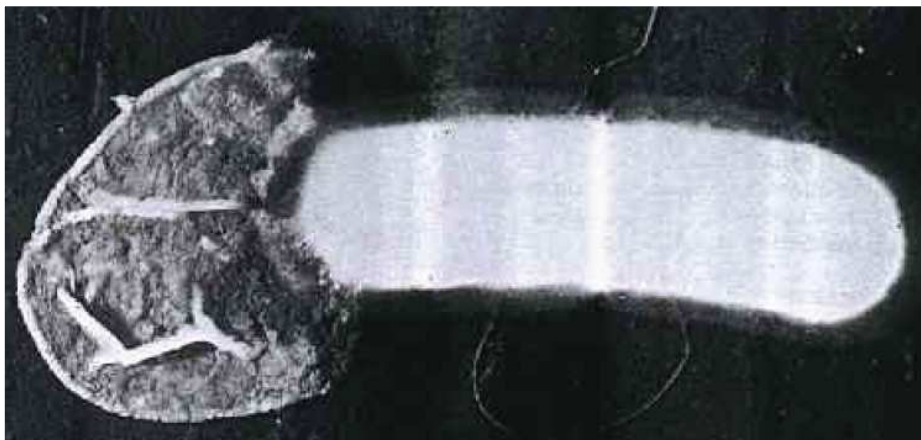
Spora – klidové stadium

Dipikolinát - termorezistence
Proteiny stabilizující DNA
Odlišný peptidoglykan
Reparační enzymy při germinaci

- **bílkoviny pláště** – význam v chemotaxonomii
- **pouze 1 spora v buňce u prokaryot**
- často toxigenní a alergenní (kontaminace potravin), ale i pro vakcinaci, bioinsekticid
- ověření sterilizace
B. stearothermophilus – spory vydrží při 120°C až 12 min
- značná odolnost

- umístění spory a tvar– důležitý taxonomický znak
Bacillaceae – 3 morfologické skupiny

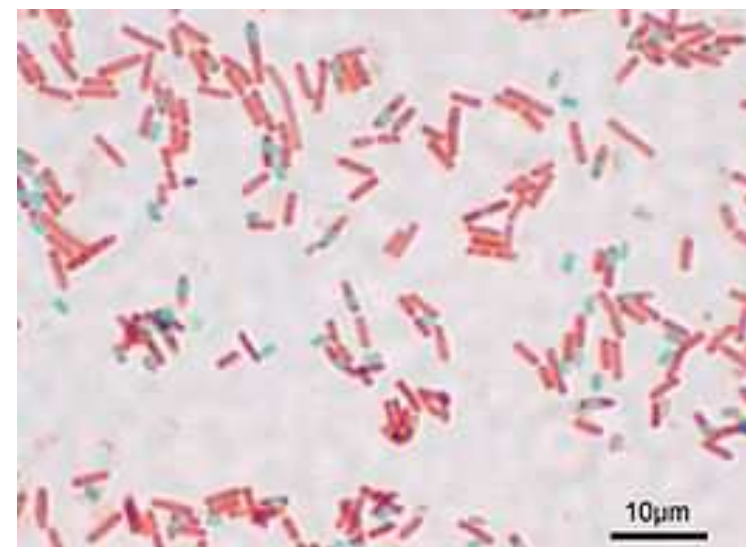
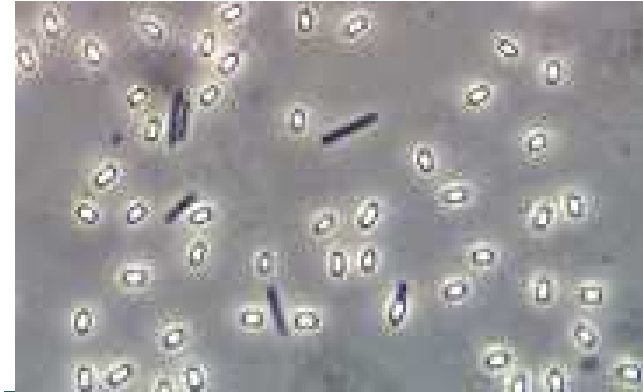

Klíčení spory

- přítomnost vody, aminokyselin, vitamínů, zahřátí, ...)
- asi 10 min (aktivace spory, vlastní klíčení, diferenciační fáze)
- inhibice klíčení v mediu: D-alanin, $MgCl_2$

Pozorování spor

- Fázový kontrast
(barvitelné a světlolomné až po vzniku kortexu spory, předtím je při fázovém kontrastu nelze vidět)
- Nomarského kontrast
– plastický povrch buňky
- barvení buněčné stěny
– jen pro pozorování vyklenutí
- spory jsou barvitelné za tepla,
barvení Schaffer-Fulton

Postup

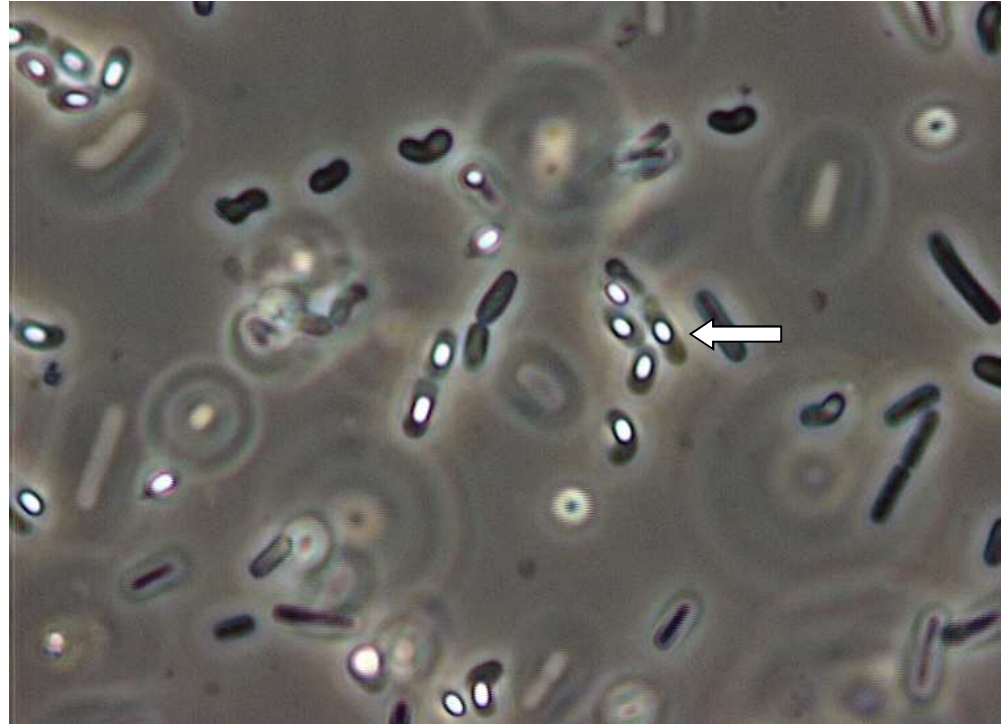
- **Negativní barvení – nigrosin**
  - do kapky vody nanést kličku kultury (*Azotobacter*), přidat kapku nigrosinu
  - rozmíchat, rozetřít druhým sklíčkem a nechat zaschnout
  - pozorovat s imerzí (1000x)
- **Barvení pouzder (*Azotobacter*) Kongo červení**
  - do kapky Kongo červeně nanést bakteriální kulturu a rozetřít po sklíčku
  - po zaschnutí se preparát na několik sekund převrství HCl, která se následně slije
  - preparát se osuší filtračním papírem, převrstvit na 3 min metylenovou modří
  - barvivo slít a pozorovat s imerzí (1000x)
- **Nativní preparát**
  - do kapky vody rozmíchat kličku kultury, přikrýt krycím sklem
  - pozorovat do 5 min

- ***B. sphaericus*** – kulaté, terminální, ztlušťují buňku
- ***B. thuringiensis*** – oválné, subterminální, nevyklenují
- ***B. cereus*** – centrální, oválné, nevyklenují
- ***B. megaterium*** – kulaté, subterminální, nezduřují
- ***Paenibacillus polymyxa*** – centrální, velké, vyklenující

Fázový kontrast

-

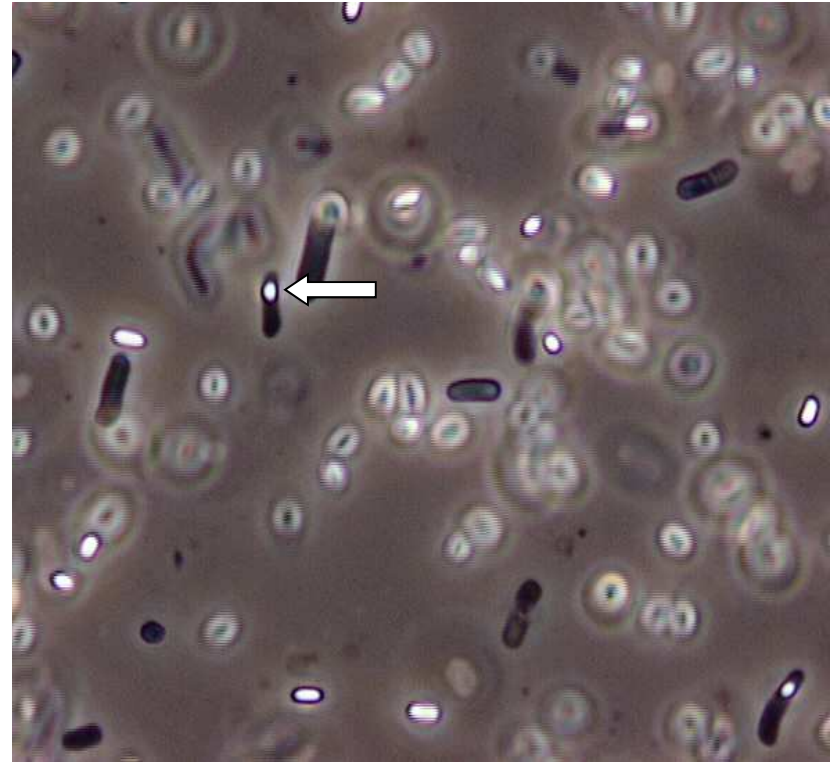
fotky ze cvičení

Bacillus cereus

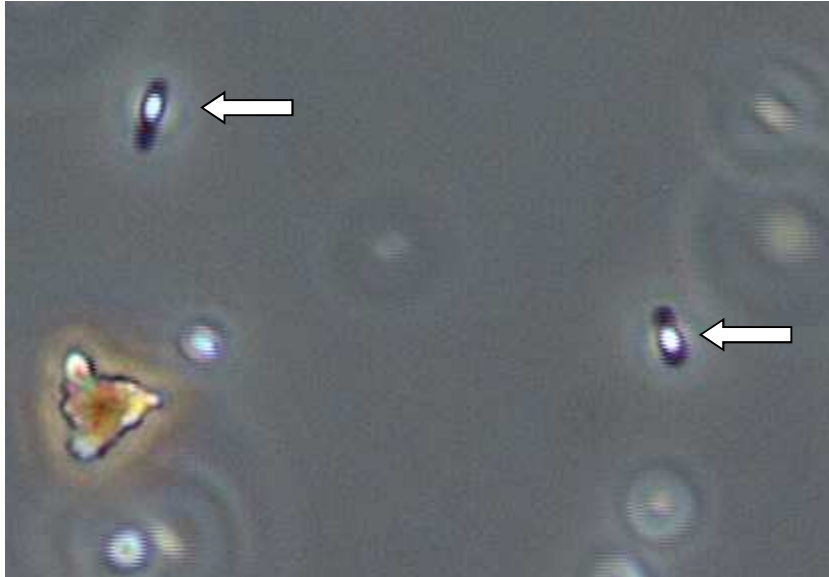
- centrální, oválné, nevyklenují

Bacillus megaterium

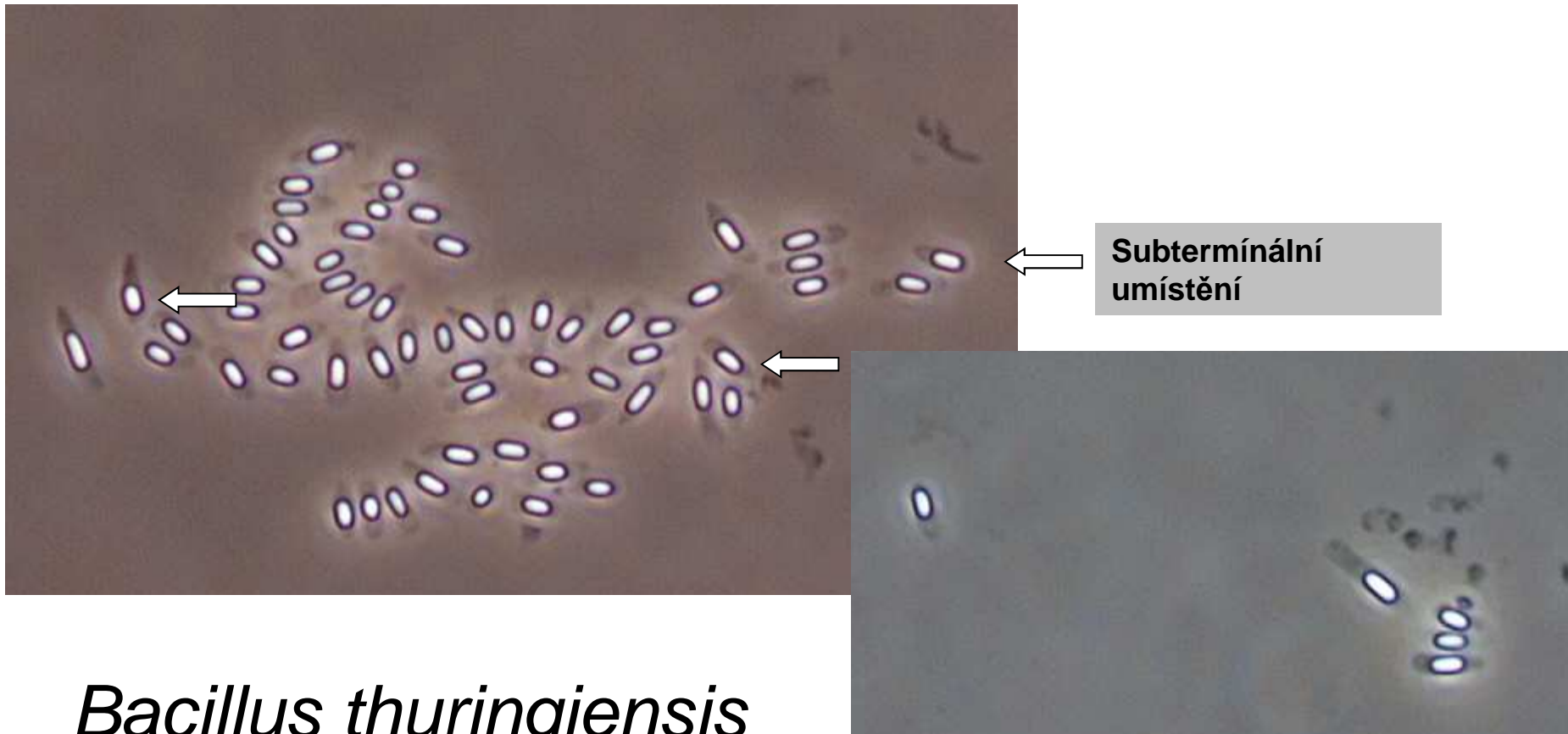
- kulaté, subterminální, nezduřují

Bacillus subtilis

- Oválné, neztlušťuje buňku

Bacillus thuringiensis

– oválné, subterminální, nevyklenují

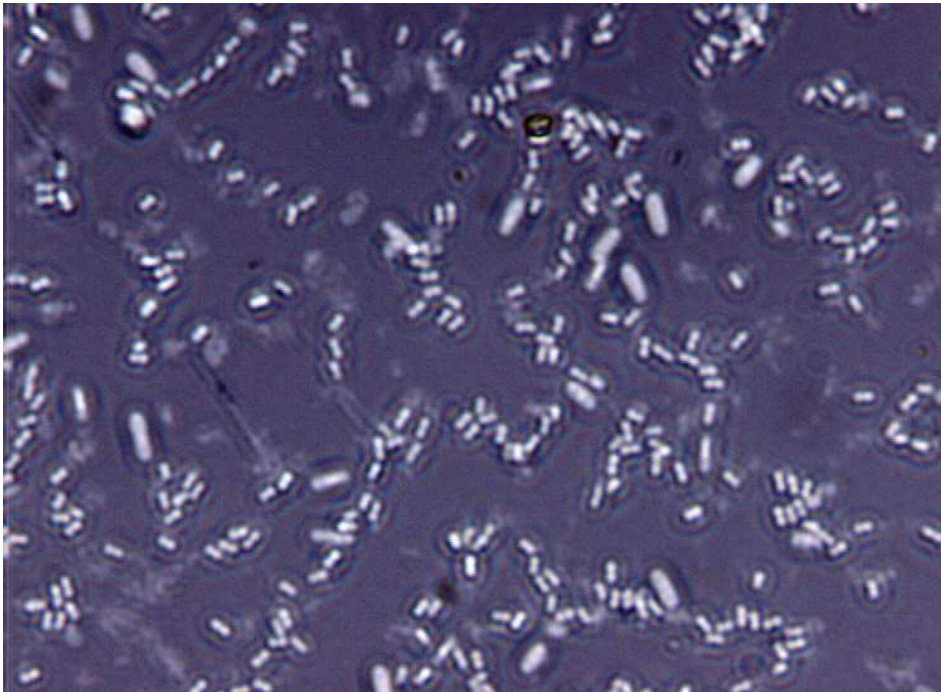

Paenibacillus polymyxa

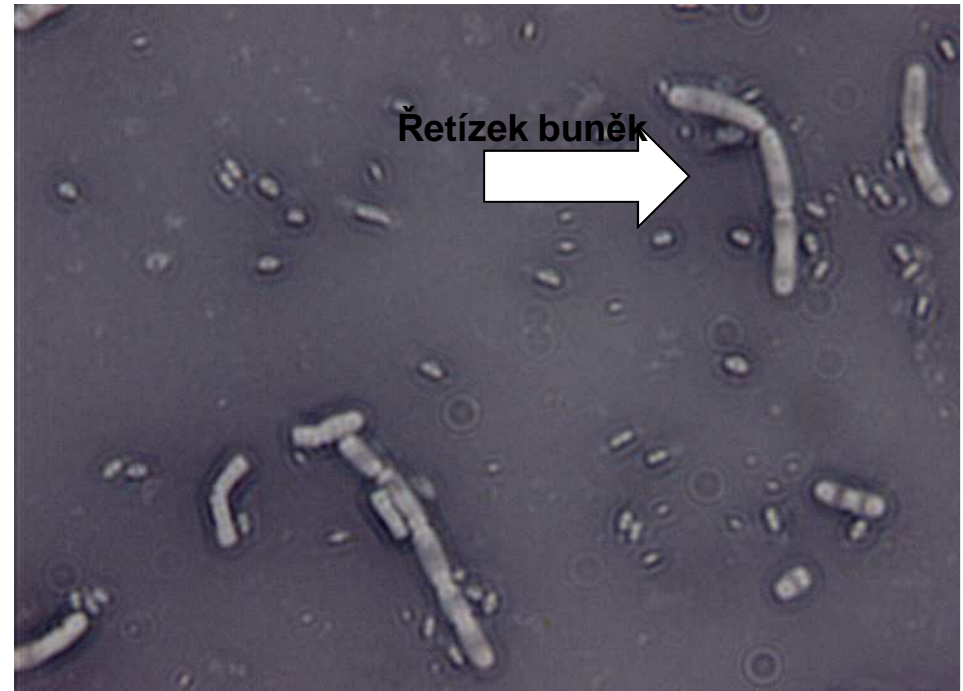
- centrální, velké, vyklenující

Negativní barvení - nigrosin

Bacillus subtilis

Bacillus thuringiensis

Barvení pouzdra – Kongo červeně

Azotobacter

